

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szordán és szombaton esta
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:

DR. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:

Egész évre 12 korona. félévre 6 korona. Negyed évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér
Hirdetéseket a legjutányosabb árban közlünk

Hazaárulóknak

bélyegezte a közvélemény azokat a hadseregszállítókat, akik a szállítások körül visszaéléseket követtek el. Mikor egy-két eset ki-pattant (sok eset bizonyára nem is fordult elő), a közönség szinte egyhanguan követelte az illetők legszigorubb megbüntetését. Az az ítélet, melyet a közvélemény kimondott kétségtelenül szigorubb annál mint amit a bíróság fog hozni.

A közvélemény ítélete nem mindig megbízható, ebben az esetben azonban alig, vagy talán semennyire sem túlzott.

Hát hiszen úgy áll a dolog, hogy a csalással párosult szerződésszegés mindig súlyos elbírálás alá esik. Sivár, kapzsi, közönséges lélekre vall, aki igazán nem érdemel kiméleteket. Béke idején is derekasan meg kell büntetni az ilyen lelkiismeretleneket; háboru idején azonban háromszorosan meg kell büntetni.

Béke idején is sok kár, kellemetlenség és baj származhatik az ilyesimből; háboru idején azonban szinte beláthatatlanok a következményei. A rossz bakkanca, a szerte foszló posztó, a meghamisított élelmiszer szákak, ezek életét veheti el, sőt csatavesztést is okozhat. Aki ilyen időben ilyféle visszaélésre vetemedik, az előtt kell, hogy mindennek a lehetősége ott lebegjen s ha ott lebeg, kell, hogy az illető mind-ezekért a lehetőségeikért felelőssé tétessék. Adott esetben egy-egy ilyen visszaélés rombolóbb hatás-sal lehet, mint egy kisebbszerű visszavonulás. Ugy véljük tehát, hogy a közvélemény — ha terminológiája a jogi kritikát nem is állja ki teljesen — lényegében nem téved akkor, midőn a vissza-élőket hazaárulóknak bélyegezi.

A közvélemény szigorú ítéletét akarta szankcionálni a kormány akkor, midőn a hadi szállítások körül elkövetett visszaélések meg-torlásáról szóló törvényjavaslatot benyújtotta.

Szükség van erre a törvényre. Ha nem volna rá szükség, a közvélemény nem ítélkezett volna már előbb is a szerint. Lehet azonban — s vajha úgy lenne, — hogy a törvény alkalmazására alig vagy épen nem fog sor kerülni — a jövőben elkövetendő cselekmények miatt. Nem megtorló, hanem elijesztő törvényre fog az ilyképen átalakulni; a célját ter-

mészetesen így is eléri, sőt így szolgálja legeredményesebben a kitűzött célt.

Az bizonyos, hogy drákói törvényről van szó. De még az eredeti javaslat alakjában sem tűnt fel visszatetszőnek. A büntetőjogi kritika találhat benne hibákat (s vannak is ilyen hibái); de az élet — úgy látszik — nem idegenkedik tőle. Az élet nem jogi teóriákból táplálkozik, hanem önmaga alkot jogi tételeket. Persze normális időkből a jog-tudomány álláspontját tisztelni és követni kell; rendkívüli időkből azonban — amilyen a mostani is — a parancsoló szükség olykor-olykor kénytelen ezen az állás-ponton rést ütni.

Az a közvélemény, amely nem egészen alaptalanul minősítette a visszaélést elkövető hadseregszállítókat hazaárulóknak, az ő íteletük-nem kissé megkésett alapját fogja felismerni a törvényben, amely nem mondja ugyan hazaárulóknak azt a lelketlen individuumot, aki az állami létünket megtámadó család révén akar meggazdagodni akkor, amidőn milliók áldoznak vért és vagyont ennek az állami létnek a megvédelmezéséért, de majdnem úgy bünteti, mint a hazaárulást. Bizony csak közel jár az a cselekmény a hazaáruláshoz, ha más néven van is be-iktatva a jog anyakönyvébe.

A hadikenyér témájához.

(?) Az országos lapokban szél-tében cikkek jelentek meg a hadike-nyér készítési módjáról, de azok egyikében sem okoztak azt, amit alábbiakban elmondandó lesznek; nem pedig azért, mert cikkekük egyike nem volt magának annyi fáradsága, hogy a hadikenyér készítésének módjáról ahhoz értő emberhez for-dult volna tanácsért. — Legutóbb „A Nap”-hoz egy gazdasszony le-velet intézett, amelyet — utólagos beleegyezése reményében — ide iktatok. — A levél a következőleg szól:

„Csodálatos, hogy mi mindent csinálnak nálunk a kukoricaliszttel kevert buzaliszttal! A szakácsrecep-tek csak úgy zudolnak ránk újság-ban, rőpiratokban, hivatalosan és nem hivatalosan, különféle sütő-főző tanácsadás alakjában, de még nem halottam emberfiától, hogy kevert lisztből izletes ennielőt lehetett volna előállítani. A pékek kulimá-szokat sütöttek és sütnék még mai napig is a kukoricával kevert liszt-ből, a fővárosi kenyérgyár pedig azt hitte, ha felhozhat Erdélyből néhány székely menyecskét, hogy

akkor már majd azoknak a kenyér-sütő tapasztalatai révén a kenyere is élvezhető fog lenni. Szó sincs róla.

Hol és miben áll tehát a hiba? A hiba a földművelésügyi miniszte-rium kebelébe van és pedig abban a tanácsosban, aki kitalálta, hogy a buzalisztot össze kell keverni a ku-koricaliszttel, hogy akkor majd eb-ből a keverékből jó hadikenyeret fogunk enni. Meg vagyok győződve hogy ez a tanácsos ur azelőtt soha világéletében nem hogy evett, de még csak nem is látott ilyen ke-nyeret. Azért nem láthatott, mert ilyen Magyarországon egyáltalában nem készítettek. magyarországon kukoricakenyert eszik vagy három millió ember, buzakenyeret, hála Istennek, még több millió, de ku-korica- és buzalisztból kevert kenyeret egy lélek sem evett azelőtt Ma-gyarországon.

Miért, azért, mert a kukorica-lisztből lehet jó izletes szakácsdol-gokat csinálni, és mint kenyér is elég élvezhető, de buzaliszttal ke-verve; lehetetlen étel. A kukorica lisztnek ugyanis az a tulajdonsága van, hogyha csak tíz százalékot is keverünk a buzaliszthez; ezt már élvezhetetlenné teszi. Miért? Azért, mert a kukoricaliszt bármily kevés mennyiségben is, egyenesen elrontja a buzalisztot és a tésztát keletlenné kőnehézzé teszi.

Igaz, hogy nincs elegendő bu-zaiszt, de ezen keveréssel, hanem aképpen kell segíteni, hogy a hét három vagy négy napján buzaliszt-t, a többi napokon pedig kukorica-liszttel kell kiadni a népnek, s a népre kell bizni, hogy melyikkel mit csináljon. Mert külön-külön ma-gában véve mindegyik jó, de össze-keverve mind a kettő rossz lesz.”

A levélnek csak azon részével fogok foglalkozni, amely közérdekű voltánál fogva a fogyasztó nagy közönséget közelebből érinti; ugyanis teljes igaza van a levél írójának, amikor azt állítja, hogy a buza (vagy rozs) lisztet kukoricaliszttel ösz-szekeverni nem szabad, de nagyon tévedett amidőn egyidejűleg kijel-enti, hogy buza (vagy rozs) liszt és kukorica lisztből nem lehet jó kenyeret sütni, hogy ilyet Magyar-országon sohasem készítettek, és végül, hogy a kukoricaliszt bár-mily kevés mennyiségben is, egye-nesen elrontja a buzalisztot és a tésztát keletlenné, kőnehézzé teszi.

Elsősorban ebbeli állítását cáfolom meg hogy Magyarországon buza (rozs) és kukoricalisztből kenyeret sohasem sütöttek; ugyanis az 1800-iki had-járat alatt és után 1808. március végéig a kenyérliszten nagy hiány mutatkozott, tehát előállott annak szüksége, hogy a buzavagy rozs

és kukorica liszt aránylagos keve-résből kellett a kenyeret előállít-tani. Hivatkozom egy városunk-ban élő polgártársunkra mint tanura, aki a mondott években Bu-dapestben egy elsőrendű pékmester-nél mint segéd dolgozott és a kitől megtudtam, a most hadinak neve-zett kenyér előállítási módját is. Azt fentebb elismertem, hogy a bu-zát (vagy rozst) a kukoricával együtt őrölve, vagy összekeverve forga-lomba hozni, s azt ily állapotban kenyérsütésre felhasználni nem le-het; mert az említett pékmesterünk kijelentette, hogy a mondott időben ők külön kapták a buza vagy a rozs lisztet, és külön a kukorica lisztet és a kenyeret 60 százalékos buza és 40 százalékos kukorica liszt felhasználásával készítették akképen, hogy előbb a kukoricaliszt egy üstben lefor-rázták, falapáttal keverik mindaddig amíg az teljesen ki nem hűlt s csak akkor dagasztották össze a 60 szá-zalékos buza vagy rozsliszttel a értet-vén önként, hogy a kovászolás tisz-tán a buza — vagy rozs lisztben történt egyedül. Az így leforrázott kukoricaliszt kelő és süllő képessé-ges egyenrangúvá válik a buza vagy rozsliszt kelő és süllő képességével és elveszti általános jellegét a ke-serűségét is, midáltal az ekként elő-állított kenyér teljesen élvezhet-tővé válik.

A leforrázás szükségességeire tanum és szakértőm élő példával magyarázta meg előttem; ugyanis ha egyidőben teszünk fel buzadarák és kukorica darát két edényben főzni, a buzadara fél annyi idő alatt fő meg, mint a kukorica dara. Ezel a leforrázással tehát azt érjük el, amint fentebb megjegyeztük, — hogy a kukoricaliszt kelő- és süllő-képessége egyenrangúvá válik a buza- vagy rozsliszt kelő- és süllő-képességével.

Elő tanum és szakértőm szí-veességéből ezeket vagyok bátor a székesfőváros és a vidék közönsé-gének figyelmébe ajánlani, mert a közölt levél írójának formai tekin-tetekben abban is igaza van, hogy az összekevert lisztből az erdélyi székely menyecskék sem tudnak kenyeret sütni, mert az összekevert liszt kelő- és süllőképességének egyenrangúsága a fentibbekben is mertett süttési módszer alkalmazá-sa nélkül hiányozik.

A közölt levél többi részével nem foglalkozom, mert a hadikenyér témájához az ügyérdeme a fő, nem pedig az, hogy a lisztkeverést kita-táló (?) miniszteri tanácsos látott-e, avagy evett-e állítólagos keverék-ből (?) készült kenyeret.

Tömeges fegyelmi vizsgálatok.

*
Kérjük a közönség megnyugtatótát.

Már 2—3 hét óta a pozitívum erejével járnak sajtóról-szájra azok a hírek, amelyek szerint a háborúval kapcsolatosan az ország számos vidékén sajnálatosan felmerült korruptonális jelenségek vármegyénket sem kímélték meg s itt is számos közigazgatási tisztviselő ellen merültek fel gyanuok, sőt fegyelmi vizsgálatok is indultak meg, egyes tisztviselők fellüszesztésével együtt.

A dolog természete szerint kezdetleges stádiumában egyáltalán nem foglalkoztunk ezzel az ügygel a nyilvánosság előtt; ép ezért fokozott érdeklődéssel várunk a közigazgatási bizottság e havi ülését, amelyen az alispáni jelentésből a hiteles tényállást reméltük megtudni az odolúsz esetéről. Sajnos, ebből a reményből csak annyi teljesült, hogy az alispáni jelentés felsorolta a felfüggesztettek és fegyelmi vizsgálat alatt állók neveit, anélkül azonban, hogy az ügynek lényegére nézve felvilágosítást adott volna.

A jelentés szerint fegyelmi eljárás alá helyezettek: Malonyay Tamás főszolgabíró, Horváth Armin homonnavidéki körjegyző. Bálint János mádi jegyző, Benyovszky Barna nagykemencei körjegyző. — Kemechey Béla radi körjegyző állásába visszahelyeztetett, Trócsányi István királyhelmezi körjegyző, Kemechey Béla radi körjegyző, Kluger Miklós radi és Sztankovszky Béla bodrogzsentesi s. jegyző, továbbá Murin-csák Mihály radi, Kóbori János zétényi és Cszmadia János szinyéri községi bíró ellen fegyelmi eljárás van folyamatban. Ugyintén fegyelmi eljárás van folyamatban Weinberger József alsógyertyáni s. jegyző ellen.

A főispán ur ömga a felfüggesztett homonnai főszolgabíró helyére Fejér Elemér tb. főszolgabíró helyettesítette s Mertens Arthur tb. főszolgabíró a mezőlaborci szolgabíró hivatalát a nagymihályi szolgabírói hivatalhoz helyezte át. Gortvay Aladár szerencsi főszolgabíró a homonnai járás ügyeit 8 napig vezette.

Készséggel concedájuk, hogy részleteknek közlése bizonyára a vizsgálat érdekével állana ellentétben; azt is tudjuk, hogy a fegyelmi ügyeket diszkreációval kell kezelni s a jogerős ítélet előtt ilyeneknek szellőztetésétől tartózkodni kell; mégis a jelen esetben a mi felgúgásunk és érzésünk szerint a hatóságunk annyiban kivételt kellene tennie, hogy a legfőbb vonásiban az ügyek lényegét, az esetleges visszaélések, — vagy helyesebben a vád tárgyává tett visszaélések, — mérvét a nyilvánossággal közölnie kellene. A jelen esetben ugyanis, amikor az ország szerte felmerült s általános felháborodást keltett visszaélések miatt a közhangulat amugyis túlfűzött és tuldeges és ebben az állapotban hajlandó rémeket látni ott is, ahol semmi lényeges hiba nem történt: ebben a hangulatban igazán közér-

dek volna a nyilvánosság megnyugtatósa.

A bizonytalanság mindig izgatottabb, mint a legsúlyosabb bizonyosság; de hiszük, és reméljük, hogy a jelen esetben nincs is szó olyan rendkívül súlyos és megdöbbentő jelenségről, mint aminő az ország egyes vidékein, így Szatmárban stb. felmerültek s ép ezért a nyilvánosság tájékoztatása csak jó hatást szülhetne. (Ismételjük, hogy nem a részleteket értjük, csak az ügy lényegének feltárását.)

Hivatkozhatunk, mint klasszikus tanura, a miniszterelnökre is, aki csak nemrég jelentette ki a parlamentben, hogy nézete szerint minden visszaélés kivétel kivétel nélkül a legnagyobb nyilvánossággal kezelendő, mert a nyilvánosság ezekben a dolgokban nem áthat, csak használhat.

Közegészség, köztisztaság.

Közegészség aynyt tesz, hogy a köz egészsége, a köztisztaság viszont jobban megnyugtatva jelenti a köz tisztaságát. A köz egészsége legszorosabb okozati összefüggésben van a köz tisztaságával s minthogy a köz az egyesek összességét jelenti, azért ugy az egyeseknek, mint mindenkinek hasznos és szükséges a köz egészséget előmozdítani és annak fentartására szigoruan ügyelni. Ujhely város egy köz, ennek a köznek egészségről, ennek a 20 ezer embernek jólétéről az a néhány ember köteles gondoskodni és pedig atyainak gondoskodni, akiket mi „köz” választottuk és akiket mi „köz” fizetünk.

Mindayajuk érdekben szükséges tehát, hogy a közegészség és a köz sorban ennek előfeltétele, a köztisztaság ügye a legerélyesebben szorgalmaztassék.

Szorgalmaztassék és ellenőrzéssé minden egyes udvarban, főleg azonban és első sorban járjon e ó a natóság jó példával az utcák és terek állandó tisztán tartásával. Mi „köz” nem mehetünk egyenként passzra a város egyik urához sem, azonban egyszerűen itt teszünk panaszt és itt hívjuk fel figyelmét a pogármester, főorvos és rendőrkapitány uraknak, hogy az utcák piszokosak, porosak, tehát egészségtelenek, hogy az utcai folyókákban a házakból kifolyó vizek meggyülemlenek s a beléjük kerülő külföldi anyagok rothadásnak indulva, undok bűzt gerjesztenek, hogy a háziarások s egyéb alkalmi kereskedők rosszgáru árukat levegőt megfertőztek.

Ha ti is a szárokat roppogtatni, süteményeket (s igaz, hogy most ez nincs) fogdosni, ugy ennek mintájára talán az utcai árusok is kis utbatiztatást kaphatnának, hogy védjük meg áruikat por, legyek stb. ellen s ne engedjék azokat megfogni és végig tapogatni.

Most tehát, amidőn kezdve az államvasutaktól, le a legkisebb „köz”-ig, állandóan védőintézkedéseket fogantatosítanak, nem elégcsünk meg öy intézkedéssel, mely nem art, de nem is használ, erőlyos módszert kérünk, szigorú ellenőrzést.

És első sorban gondoskodjanak az utcák állandó tisztításáról, — hiszen hadifogyunk van elég,

A második magyar hadi kölcsön.

A hosszan elhúzódó háború szükségessé teszi, hogy a hadi szükségletek zavartalan ellátása céljából új hadi kölcsön bocsátassék ki. E szükségletek fedezésére a pénzügyminiszter az első hadikölcsön cimetelneinek megfelelő, 6 százalékkal kamatozó járadékkölcsön-kötvényeket és ezzel egyidejűleg 5 és fél százalékos járadékkölcsön-kötvényeket bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminiszter tehát ezuttal is közvetlenül fordul a közönséghez, mint ez legtöbb a németbirodalomban is történt és a kibocsátás összege a nyilvános aláírás eredménye alapján fog megállapítást nyerni.

Az aláírás f. évi május 12-től 26-ig bezárólag fog megtartatni.

Aláírási helyekül szerepelnek az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postatakarékpénztár és közvetítő helyei s az összes számmotvó hazai pénzüzetek.

A kibocsátásra kerülő és 6 százalékkal kamatozó kölcsönkötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért;

a) ha az aláírások az egész aláírt összeg befizettetik 97 K, 50 f-ben.

b) ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes (részletekben történő) fizetési módozat vétetik igénybe, 98 K-ban állapította meg.

Az 5 és fél százalékkal kamatozó kölcsönkötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért:

a) ha az aláírások az egész aláírt összeg befizettetik, 90 K, 80 f-ben;

b) ha pedig a kedvezményes (részletekben történő) fizetési módozat vétetik igénybe, 91 K 20 f-ben állapítottat meg.

A 6 százalékos kölcsönnél a legkisebb jegyezhető összeg 50 K, az 5 és fél százalékos kölcsönnél 100 K.

A második hadi kölcsön 6 százalékos típusu kötvényei 1915 május 1-től kezdődőleg és minden év május 1-én és november 1-én lejáratólagos részletekben kamatoznak, tehát az első szelvény 1915 november 1-én esedékes. A folyó évi május 1-től az aláírás napjáig járó folyó kamatokat azonban az aláírónak nem kell megtérítenie.

Az 5 százalékos típusu kötvények pedig 1915 június 1-től kezdődőleg és minden év június 1-én és december 1-én lejárató felévi utólagos részletekben kamatoznak. A kamatfizetés folyó évi június 1-ével kezdődik, tehát az első szelvény folyó évi december 1-én esedékes.

Mindkét típusu kötvényre az aláírt összegek az aláírási helynél fizetendők be és az aláírási áron felül az aláíróval szemben sem folyókat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

Ha az aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával az egész aláírt összeg befizetendő.

A 100 koronát meghaladó aláírásoknál a részletekben történő befizetés kedvezménye igénybe vehető, az aláírás alkalmával azonban az aláírt összeg 10 százaléka biztosítékképpen leteendő és pedig a kir. állampénztáraknál és adóhivatalok-

nál, a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalainál továbbá az 1898: XXIII. t.-cz, alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezeteknél készpénzben, a többi aláírási helynél pedig vagy készpénzben, vagy olyan értékpapirokban, amelyeket az aláírási hely elfogadhatónak tart. A részletek pedig a következőképp fizetendők:

a jegyzett összeg 25 százaléka legkésőbb 1915 június 3-ig, a jegyzett összeg 25 százaléka legkésőbb 1915 június 18-ig, a jegyzett összeg 25 százaléka 1915 június 25-ig, a jegyzett összeg 25 százaléka 1915 július 8-ig

A teljes befizetés megtörténte után az aláírási hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszajadja.

Az 5 és fél százalékos kölcsönnél zárolásnak helye nincs, a második hadi kölcsön 6 százalékkal kamatozó kötvényei azonban — ép úgy, mint az első hadi kölcsön kötvényei — zároltan is jegyezhetőek lesznek és az aláíró, aki az általa jegyzett kötvényeket zárolja és a zárolást öt és fél éven át fel nem oldja, azt a jogot nyeri, hogy az 5 és évi időszak utolsó évnegyedében legkésőbb 1920 november 1-én a kötvényen alapuló követelését e naptól számított egy évre névértékben leendő visszafizetésre felmondhatja. A m. kir. kincstár köteleket az ilyen felmondott kötvényeket legkésőbb 1921 november 1-én névértékben visszafizetni. A zárolásból kifolyólag az aláíró felet kötéség nem terheli.

Zárolásnak csak 1000 K-át meghaladó összegű jegyzéseknél van helye.

A m. kir. pénzügyminisztérium fentartja magának azt a jogot, hogy előre közlésteendő három havi előzetes felmondás mellett egy a 6 százalékos, mint az 5 és fél százalékos kölcsön egészben vagy részben névértékben visszafizethesse, azonban az esetleges felmondás a 6 százalékkal kamatozó kötvényekre nézve 1921 május 1-ét megelőző időre a 2 és fél százalékkal kamatozó kötvényekre nézve pedig 1925 június 1-ét megelőző időre nem fog eszéközölneni.

A kölcsönre történő be fizetésre a moratorium alá nem eső betétek — a felmondási határidő határtárával — korlátlanul igénybevehetőek.

A betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél s más így cégeknel 1914. évi augusztus hó 1. előtt betéti könyvre vagy folyószámlára elhelyezett, egyébként moratorium alá eső betétek azonban a kibocsátásra kerülő járadékkölcsön-kötvényekre történő befizetésnek odjárja a két kölcsönre együttesen a jegyzés idejében fennálló összegük 25 százaléka, de legfeljebb a betét tulajdonosa által jegyzett összeg 25 százaléka erejéig vehető igénybe.

A kibocsátandó kötvényekre és pedig ugy a szabad, mint a zárolt darabokra az, Osztrák-Magyar bank és a m. kir. hadikölcsönpenztár e járadékkötvényeknek kézi zároló lektőse mellett, a névérték 75 százalékig a mindenkori hivatalos váltólezámtólatási kamatlaton nyujtanak kölcsönt. Ez a kedvezmény legalább 1916. évi július 8-ig marad érvényben. A nevezett két

intéz ugyancsak a mindenkor hivatalos váltószámítolási kamatlábon nyújt náluk zölogul elfogadható értékpapirokra különös, ha a felveendő összeg igazoltan a jelen felhívás alapján aláírt összegek befizetésére szolgál. A fenti befizetési határidők alatt folyósított kölcsönök után a fél kívánságára a mindenkor hivatalos váltószámítolási kamatláb helyett 1916 évi július 8-ig évi 5 százalékos állandó kamatlábat biztosítatik.

Az aláírók kívánságára a járadékkölcsonök kötvényeit a szelvények beváltásával megbízott hivatalos beváltóhelyek és az Osztrák magyar bank budapesti főintézete, valamint a magyar szent korona országai, továbbá Bosznia és Hercegovina területén levő fiókjai 1916 június 30-ig költségmentesen forrják megörizni és kezelni.

A második hadi kölcsön előnyös feltételei, a pénzpiac kedvező helyzete és annak felismerése, hogy a kölcsön jegyzésében minél nagyobb részvétel az aláírók magánérdekei mellett a közérdeket is nagy mértékben szolgálja, biztosítékaik annak, hogy a kölcsön jegyzésének eredményében az ország közgazdasági ereje ép oly imponánsan fog megnyilvánulni az első hadikölcsön alkalmával.

HIREK.

— **Elhunyt hős.** Gróf Wolkenstein Oswald főhadnagy a cs. és kir. 7 ik huszárezredben, május hó 7-én, a midőn századát a Kárpátokban egy magaslát ellen rohamra vezette, egy gránátzilánk által fején találva, hősi halált szenvedett. Ezredének 3 ik századát vezényelte, egy ízben mar a signum laudis kitüntetésben részesült és nagy bátorsága és körültekintése folytán újabb kitüntetésre volt felterjesztve. Ezredében nagybecsűlték és közzseretben állt egy feljebbvalói, valamint bajtársai és vitéz huszárai között. Miután, aki is merte, szíve mélyéből megszólja ezt a nagyreményű fiatal életet és legmelegebb részvétellel viseltetik a köztisztelőben álló mélyen sújtott szülői iránt, kik egyetlen gyermeküket veszítették benne.

— **Modor a városházán.** Már gyakrabban érkeztek hozzánk panaszok abban az irányban, hogy a városházán a közönséget nem valami udvariasan kezelik. Nem akartunk azonban általánosságban vádaskodni s épen ezért nem is tettük szavá eddig ezt az állapotot. Most azonban egy konkrét panasz érkezett hozzánk, amelynek helyét adunk annál is inkább, mert általunk ismert helybeli polgár kért fel ennek nyilvánosságra hozatalára. Arról van szó, hogy a lisztutalványok kiosztása alkalmával mindig nagy tömeg szokott a városházán összegyűlni és összezsúfolódní, ami annál is érthetőbb, mert a kiosztás tudvalevőleg elég nehézkesen megy. A legutóbbi napok egyikén is nagy tömeg préseledőtt össze, amelyben rendőrök tartották fenn a rendet. Ezt helyeseljük is és nem is rendőrök azok, akiknek jelenléte ellen felszólalunk. Az azonban már nem helyes, hogy a hozzáuk érkezett

panasz szerint a rendfentartó közegek túlságosan erőlyesen járnak el az ott kénytelenségből tolongó közönséggel szemben s erre a tulerélyes eljárásra — a panaszok szerint, — egy konkrét esetben épen a h. polgármester buzdította őket. Nem akarunk itt vádakat kovácsolni, csak felhívjuk a h. polgármester és a többi hatósági közegek figyelmét arra, hogy a közönségnek ugyis elég baja van a mostani nehéz világban, — senki sem passzióból tolong a folyosókon, — ne tegyék tehát a helyzetét tulerélyes eljárásokkal még nehezebbé.

— **Kobek Béla alezredes, a 10. honvédezred parancsnoka, ezredes lett.** A győzelmes háboru kezdejétől fogva az ujhelyi tizes honvédek a legdicsőségesebb részt veszik ki a nagy küzdelemből. Ott harcoltak, a limanovai híres osatában, amely — mint most már látjuk — bevezetője volt a nyugatgaliciai döntő győzelemnek. A tizes honvédek Limanovana Kobek Béla alezredes vezetése alatt harcoltak. Az ezred élén most is Kobek Béla áll és ő vezeti őket a mostani győzelmes harcokban is. Dicsőségese és győzelmes csataok tüzeben éri Kobek Béla az ezredesi előleptetés, melyről a hivatalos lap tegnapi száma ad hírt. Meltő és megérdemelt elismerése ez azoknak az elevenhellen nagy érdemeknek, melyeket a vitéz ujhelyi honvédek hős vezetője a harctéren szerzett. A ki nevezés alkalmából bizonyosan illetékes és hűséges tolmacsolói vagyunk Ujhely város egész lakossága üdvözlétének a hős ezredeshez.

— **Halálozás.** Részvétellel értesültünk, hogy *Ligeti Johanna* életének 53-ik évében f. hó 10-én elhunyt. A megboldogotban dr. Ligeti József vm. tb. főorvos és dr. Ligeti Ernő kir. táblabíró éduz testvéröket gyászolják. Temetése tegnap nagy részvétel mellett ment végbe.

— **Az uszora üldözése.** Az igazságügyminiszter a királyi ügyészségek vezetőihez körrendeletet intézett annak bevezetése mellett, hogy tudomása szerint az uszoraikodás egyes vidéken ismét és erősen föllépett. A miniszter azt mondja, hogy az uszoraatörvények hiányosságuk dacára is kellő módot nyújtanak arra, hogy a legkülönbözőbb alakban jelenkező és formákban burkolt uszoraesetek is megtorlást nyerjenek, fölhívja tehát az ügyészséget, hogy hatóságuk területén a közgazdasági életet figyelemmel kísérljék s erre a néppel közvetlen érintkező közigazgatási hatóságokat is fölkérjék.

— **Helyreigazítás.** Vonatkozással a lapunk 11-iki számában megjelent Generali közleményekre utólag még megjegyezzük, miszerint ezen előkelő régi és leggazdagabb biztosító intézet főügynöksége, Generali sátor-aljaujhelyi Hirsch Albert a Közp. Takarékpénztár főkönyvelőjénél van.

— **Zongora hangolás.** Werthner Károly zongora készítő és hangoló, Kereresztély Sándor budapesti zongora gyáros megbízottja Ujhelybe érkezett, Hangol javít a legjobb Kurtelber, továbbá olyan új, valamint átjászott zongorákat úgy, szintén becsesél régi zongorákat kedvező fizetési feltételek mellett. Cim Landesmann papirkereskedésében.

Mai távirataink.

A miniszterelnökség sajtóosztályának hivatalos közlése.

Összefoglaló jelentés győzelmeinkről.

*

143,000 orosz fogoly.

Budapest, máj. 13.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

A szövetséges német és osztrák magyar csapatoknak a novemberben és decemberben lefolyt lodzi és limanovai csatában kivított győzelmei az akkori orosz arcvonalat Lengyelországban és Nyugatgaliciában csaknem 400 kilométer kiterjedésben visszavonulásra kényszerítették. Az ellenség által akkor Németországban tervezett előnyomulás megtört a hű szövetségesek kipróbált harci erején.

1915. év január havától április hó közepéig az oroszok hiába vitték harcba tulerejüket, hogy a Kárpátokon át Magyarországba törjenek. Ezen tervet csapataink hősiessége és kitartása hónapokig tartó elkeseredett harcokban az ellenség rettentő veszteségei mellett teljesen megghiusította. Ezzel elérkezett az ideje annak, hogy az ellenséget, egyesült csapataink közös támadásával leküzdjük.

A Tarnow—gorlice igyőzelem nemcsak Nyugatgaliciát szabadította meg az ellenségtől, hanem a Nida menti egész orosz arcvonalat, valamint a kárpáti frontot is hátrálásra kényszerítette. Győzelmes csapataink az első sikert kihasználva, tíz napi harcokban a megsemmisítésig verték meg a 3. és 8. orosz hadsereget, majd a Dunajectől és Viszlokától a Sanig sietve visszavittak mintegy 130 kilométernyi hazai földet.

Gazdag zsákmány jutott a győzők kezére. Május másodikától május tizenkettedikéig délutánjáig az összes hadseregtől mindössze 143500 foglyot, mintegy 100 ágyut és 350 gépfegyvert szállítottak be. Hozzászámítjuk még mindazokat, akik a meglepő események hatása alatt a visszavonuló csapatokhoz a csatlakozást elmulasztottak és a Kárpátok erdeiben szét szórta bolyongnak. Így a negyvennyolcadik orosz gyaloghadosztály törzse Karnilofi gyalogsági tábornokkal tegnap seregeink mögött Odzechanownál megadta magát csapatainknak. A visszaönlő ellenségnek uralkodó zűrzavar mértéket az jellemzi legjobban, hogy a 9. hadtestünk utolsó három napon ötvenegy orosz ezredhez tartozó összekeveredett legénységet fogott el.

A Visztulától északra az osztrák-magyar csapatok Stromzán át előnyomulnak, a német csapatok elfoglaltak Kiele kormányzósági fővárost.

Az uszoki hágtól keletre német és honvéd csapatok tegnap az oroszok több magaslati hadállását rohammal elfoglalták, a Turkától délre eső területet előnyomultak és 4000 oroszot elfogtak. A támadást itt és Skole irányában folytatják. Délkeletgaliciában erős ellenséges csapatok Horodenkanál támadnak.

Végül megjegyezzük, hogy az utolsó napokban kiadott orosz hivatalos jelentések a mi sikereinket, valamint a németek sikereit szemmel láthatólag gyengíteni igyekezvén, mindent letagadnak és szándékos ferdtítésnek mondanak. Ez döntő bizonyossága az orosz vereség nagyságának, amely immár nemcsak a csapatok harctéri műveletét, hanem az orosz hadvezetőség hivatalos hírszolgálatát is megzavarja.

Hőfer altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

A Hegyvidéki Hitelszövetkezetek Áruboltjainak Központi Irodavezetősége Sátoraljaiújhely, keres azonnali belépésre Bereg, Máramaros és Ung vármegye területén működő fiókjai vezetésére kereskedelmileg szakképzett, jó modoru, agilis, önálló, keresztény üzletvezetőket 1500—2000 korona óvadékkal, kik a magyar és német nyelven kívül az oláh vagy rutén nyelvet is bírják. Részletes ajánlatok fenti címre küldendők.



SALGÓTARJANI

Kőszénbánya Részvénytársulat
széntermékei (szobafűtésre és ipari célokra)
NEUMAN JENŐ cégnél

Sátoraljaiújhely

rendelhetők meg. Ugyanott legjobb minc-égü apró és durva szemü kétszer mosott kovács szén és koksz valamint porosz briket kapható.

Superfosfát-műtrágya

Káll só

Bérbeadó birtok.

A méltóságos Kállay Ubul ur tulajdonát képező s Abaujvármegye Szala, Alsó- és Eelsőszend, Alsó- és Felsőmér, Idrány, Fulókéres és Felsőnovaj községek határában fekvő összesen mintegy 1000 kat. holdnyi földbirtok folyó évi október hó 1-től bérbeadó. Bővebb felvilágosítás alantíronnal szerezhető.

Dr. Bodnár István,

ügyvéd,

Nyiregyháza, Vay Ádám-u. 10. sz.

A nagygéresi körjegyzőségtől.

810/1915. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott körjegyző Nagyszőlősi község képviselőtestületének 7/sgy. 1915. sz. határozata alapján esonnel közhírre teszi, hogy Nagyszőlősi község határában az 1883. évi XX. t. czikk 3. §-ának rendelkezése alá eső területeken gyakorolható vadászati jog folyó évi május hó 25-től számítandó 6 (hat) egymásutáni évre bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár: 105 korona.

A bérbeadás ideje és helye: Nagyszőlősi község házában 1915. évi május hó 25. napján délután 3 órakor.

A képviselőtestület által megállapított és jóváhagyott arverési feltételek a nagygéresi körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagygéres, 1915. április 29.

Klas Vilmos,
körjegyző.

A Tokaj-Hegyaljai Cognacgyár r. t. utóda ajánlja saját készítményű cognacját elfogadható árák mellett.

Nagyobb vételeknél árengedmény megállapodás szerint. Sziveskedjék ár ajánlatot és mintát kérni.

Teljes tisztelettel!

Tokaj-Hegyaljai Cognacgyár r. t.
utóda
Sátoraljaiújhely.

Ajánljuk a t. építő, építész és mészkereskedő urak szíves figyelmébe az általunk kizárólag fával égetett, teljesen kömentes

I. rendű darabos meszet.

mely kiadás voltánál fogva az összes hazai termékeket felülmulja.

Levélbeli megkeresésekre azonnal válaszolunk, távirati megrendeléseket elfogadunk.

Bankeyesület részvénytársaság
Zemplén-Szadamóczi mész- és agyagipar
telepe Sátoraljaiújhely,
Sürgönycim: Bankeyesület. Telefon 32.

Tisztelettel értesitem a m. t. közönséget, hogy a

Klein Pál-féle üzletet

megvettem, azt azzal szemben levő Rákóczi u. 6. számú házba helyeztem át és saját nevem alatt tovább vezetem. Amidőn ezt a m. t. hölgy közönségnek tudomására hozom, biztosítom egyuttal arról, hogy igyekezni fogok mindenkor a legjobb gyártmányú árut a legnagyobb választékban raktáron tartani. Vevőimet előzékeny és pontos kiszolgálásról biztosítva vagyok kiváló tisztelettel:

Blumenfeld Jenő

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar irtalmas rend tulajdona. Elsőrangú keses hévízü radioaktívgyógyforrásal; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák külön hölgyek és urak részére, Török-, kő- és márványfürdők, hőlég-, szénasavas- és villamos-vízfürdők. A fürdők kitünő eredményre, használatnak főleg csuzos bántalmaknál és idegbajok ellen. Ivó-kúra a lég-, zószervek hurutos eseteiben a altósti patgősknél. 200 kényelmes lakószobal Szolid kezelés, jutányos árak. Gyógy- és zenédij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld

Az igazgatóság

Marx Email
padlófénymáz

tartósságánál gyorsan száradó képességénél fogva utóérhetetlen kiváló minőségű padlókenca.

Egyedüli raktár Saujhelyben
Ifj. Klein Jakabnál

Klein József

szobafestő tapétázó és mázóld
Saujhely, Rákóczi-u. 63.I-ső rendű modern kivitel,
legfinomabb bel- és külföldi anyagok.

Telephon 22. sz.

Landesmann Miksa és Társa
papirkereskedése és könyvnyomdája május hó 1-től
Kazinczy-utcza 5. sz. házba
lett áthelyezve.